

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției »Telegrafului Român«, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Noi și România.

Cuvinte sincere adresate fraților din regat.

Sub titlul acesta publică ziarul »Ziua« din București, în numărul de Vineri, un remarcabil articol, trimis din Brașov. În articol e fidel reoglindată întreaga gândire și simțire a poporului român dela noi. Il reproducem la locul acesta, ca dovadă, că ne identificăm întru toate cu întreg cuprinsul seu. Articolul e următorul:

Cetitorii din România, cari au urmărit cu atenție presa românească din monarhia austro-ungară, dela izbucnirea războiului încoace, au putut constata, că în cece privește atitudinea României față de marele război de azi, presa dela noi s'a mulțumit a înregistra simplu și fără comentariu veștile ce i se transmiteau din România.

Singurul lucru ce și l-a impus presa dela noi, ca o datorie elementară, în legătură cu atitudinea României, era *combaterea și înfierarea categorică și unanimă a dezertorilor ardeleni, cari au tupeul și temeritatea a vorbi în numele aceluia Ardeal, pe care l au trădat și l au părăsit cu atâta necredință.* Incolo, în discuții academice, cari privesc politica externă a României, presa noastră n'a intrat.

Rezerva aceasta se explică din faptul, că presa dela noi a căutat să evite chiar și aparențele, că ar voi să se amestece în atacerile unui stat străin și să influențeze, sau să determine chiar părerile factorilor răspunzători, cari dirijează destinele regatului român în aceste vremuri de grea cumpănă.

Dacă însă presa noastră, ca interpret al opiniei publice românești din monarhie, n'a crezut, că are dreptul a fixa conduita și atitudinea ce ar fi s'o urmeze România în conflagrația de astăzi, a dat cu fiecare prilej în mod destul de respicat și limpede să se înțeleagă, *ce doresc și ce așteaptă Românii din monarhia austro-ungară dela frații lor din regat.*

România e stăpână pe destinele sale și ne-am împăcat până acum cu gândul, că factorii responsabili au patriotismul și prevederea necesară, ca să poată da politice externe a țării românești acea direcțiune, care salvgardează mai bine interesele de existență ale regatului român și ale neamului românesc.

Mai ales la început, când inimicii se ridicaseră câtă frunză și iarbă în contra celor două puteri centrale și sorții războiului erau greu de prevăzut, am înțeles și noi, că orice pas pripit și nechibzuit din partea unui stat mic poate fi fatal și poate avea ca urmare, în caz de neizbândă, o catastrofă poate pe veci ireparabilă.

Astfel opinia publică românească dela noi a luat la timpul său cu liniște și încredere la cunoștință declarația guvernului român, că România voește să observe o neutralitate nepărtinitoare față de beligeranți. Această atitudine a României, astfel pre-

conizată în consiliul de coroană ținut sub prezidenția fericitului rege Carol, noi Românii din monarhia austro-ungară totuși am avut atâtea motive de a o interpreta, ca o *neutralitate binevoitoare față de puterile centrale.* Și aceasta pentru legăturile strânse din trecut și însemnate interese comune, cari știam că leagă România de puterile centrale și cari și-au găsit expresia cea mai palpabilă și într'o alianță militară de treizeci de ani, care nu aveam cunoștință să se fi denunțat până acum de către nici una din părțile contractante. Dar poate motivul suflesc cel mai puternic, care ne-a îndreptățit a interpreta atitudinea României ca o neutralitate binevoitoare față de monarhia noastră și aliata ei Germania, *a fost credința noastră, că acea atitudine de bunăvoință și simpatie e firesc să se mențină în primul rând de dragul acelei populațiuni românești de patru milioane, care trăind în cadrele monarhiei austro-ungare și-a aruncat în cumpănă fără șovăire toate forțele sale trupesti și sufletești, pentru apărarea integrității acelei monarhii.* Atitudinea lămurită și neșovăitoare a acestei populații a dat dovada cea mai neîndoioasă, că *Românii din monarhia austro-ungară socotesc interesele lor de existență în viitor ca identice cu interesele de existență ale monarhiei austro-ungare și cu triumful germanismului în marea luptă de azi a rasei și a popoarelor.*

Atitudinea noastră a fost destul de elocventă și elocvența acestei atitudini *am așteptat s'o înțeleagă pe deplin ceice se numesc frați buni ai noștri.* Acești frați buni ai noștri, trăind închegați într'un stat bine consolidat, care cu toată micimea sa reprezintă totuși o respectabilă forță militară și politică, ar fi avut puțină să ne întindă o mână de ajutor, sau cel puțin să ne trimeată o vorbă de încurajare în uriașa luptă în care ne-am angajat și noi cu toate forțele noastre împotriva dușmanului secular al neamului românesc de pretutindeni.

Am fi nesinceri dacă n'am mărturisit, că la izbucnirea războiului *am contat aproape cu siguranță matematică, că România va intra imediat în acțiune alături de puterile centrale, și deci alături de noi, cele patru milioane de Români din monarhia austro-ungară, cu atât mai vărtos, că știam, că în sfârșit i se dă și României ocazie de mult așteptată, poate singura ocazie ce i-o oferă istoria, de a-și realiza acel gând de revanșă, pe care îl hrănise și în vederea căruia se pregătise militărește și sufletește timp de patruzeci de ani.*

Așa se explică între altele acel elan excepțional de însuflețire, cu care ostașii noștri români au pornit la război, căci se așteptau să se întâlnească pe câmpul de luptă și să lupte umăr

la umăr cu frații lor din România împotriva dușmanului comun și secular al neamului românesc și al țării românești.

Ținem să mărturisim mai departe, că n'a fost mică decepția ostașilor noștri români când au auzit, că România s'a decis a sta pe loc și a observa neutralitatea impusă, precum se zicea, de interesele speciale de existență ale regatului român. Și ne servește spre mândrie când putem constata, că această decepție, în loc să fi scăzut, a urcat entuziasmul Românilor noștri, cari au putut secera victoriile dela Krasnik și Ivangorod. Astfel în mășinăria complicată a sufletului românesc a intervenit un nou factor și resort: *ambitiția soldatului român dela noi, și deci dorul lui iresistibil de a dovedi, că nu se dă bătut nici când rămâne singur și când e lipsit de tovarășia și sprijinul fratelui său, la care contase cu siguranță.*

Astfel ne-am împăcat ușor cu situația, având conștiința, că atitudinea noastră a Românilor de dincoace de Carpați e inspirată și dictată de interesele noastre specifice de existență, așa cum le înțelegem noi și știind, că li s'a lăsat și fraților noștri din România libertatea de a-și aranja soartea și viitorul așa cum credeau și cred ei că pretind interesele speciale ale statului român, și nu cum poate am fi dorit noi.

Iată motivul pentru care am zis, că opinia publică românească dela noi nu are nimic de obiectat față de neutralitatea României, cât timp se va dovedi, că ea e în adevăr binevoitoare și leală față de acel grup de puteri, din care facem parte și noi, și iată și motivul pentru care presa românească din monarhie și-a impus din capul locului cea mai strictă rezervă față de atitudinea României oficiale, pe care n'a voit s'o înrăurească și s'o stingherească nici prin cel mai nevinovat gest.

Dacă însă pentru motivele arătate, presa românească dela noi s'a ferit a se ocupa cu politica oficială a statului român, a avut în schimb atâtea motive de a *desapropa atitudinea aceluia din frații noștri din regat, cari orbiți de patimă și pierzându-și judecata rece și limpede, au atârnat și atârnat de atâta timp opinia publică din România în contra monarhiei noastre, și deci și în contra noastră, și încearcă să îngreuneze situația României oficiale, tinzând a o abate dela calea pe care factorii răspunzători au socotit o din capul locului ca singură compatibilă cu interesele speciale ale statului român și în parte și cu interesele noastre ale Românilor din monarhia austro-ungară.*

Dacă până acum nu ne-a putut fi indiferentă atitudinea României și am pândit întotdeauna cu încordare orice știre ce ne sosea de dincolo de Carpați, cu atât mai puțin ne poate fi acum indiferentă, când incendiul, care a izbucnit cu atâta putere și în Bulgaria, amenință în tot momentul să cuprindă și ultimele două state

balcanice, cari stătuseră liniștite până acum: Grecia și România.

Și dacă va fi, ca și România să fie târâtă de curentul evenimentelor și va fi silită să prindă armele, singura dorință ce o putem avea e, *ca căile noastre să nu se încrucișeze cu căile fraților noștri din regat.* Căci atunci ar trebui să credem, că un destin vitreg prigonește neamul românesc și să exclamăm cu deputatul bucovinean A. Onciul, că în adevăr *bietul neam românesc n'are noroc!*

Noi, Românii din monarhia austro-ungară, n'am dori pentru toată lumea să ni se reproșeze vreodată, că România a fost ademenită sau îndemnată *de noi, ca de dragul nostru să-și pericliteze sau să-și jertfească interese pe care noi, cari judecăm situația prin prizma intereselor noastre particulare, poate nu le vedem și nu le înțelegem de aici din depărtare!*

Dacă am dorit atașarea României *pe lângă noi, am făcut-o pentru că în această atașare am fi văzut nu numai un act frățesc, prin care s'ar fi ridicat și mai mult prestigiul elementului român din monarhie, ci pentru că credeam și credem, că pe această cale sunt mai bine asigurate și interesele specifice de existență ale țării românești.* După ce însă factorii cu răspundere ai României au crezut, că interesele regatului român sunt mai bine salvardate printr'o atitudine neutrală, credem, că suntem în drept a aștepta, că *dacă România nu se găsește în situație de a ne întinde o mână de ajutor, cel puțin să nu se pună în calea noastră, dând mâna cu adversarii noștri!*

E destul de tragic, că am ajuns dealungul Prutului să stăm față în față cu frații noștri basarabeni, ca adversari. Pentruca tragedia neamului nostru să fie complectă, n'ar mai lipsi, decât să ne vedem aduși față în față dealungul Carpaților și cu frații noștri din România.

Ar fi cel mai grozav spectacol ce-l cunoaște istoria, ca frați de acelaș sânge și aceeaș lege, împărțiți în trei țări și înrolați în trei armate diferite, să ajungă să se sfășie ca fiarele!

Sperăm însă, că geniul cel bun al neamului românesc și înțelepciunea conducătorilor actuali ai României va scuti istoria și dealtmintrelea destul de mohorâtă a neamului nostru de acest înfiorător spectacol, care ar fi identic cu cel mai cumplit dezastru național ce se poate imagina.

Intrarea României în război în contra monarhiei noastre ar fi o încercare dureroasă pentru noi, Românii din monarhie; însă suntem siguri, că am rezista și acestei încercări și fiecare din noi, dela vlădică până la opincă, va ști să-și facă datoria, cu aceeaș îndârjire, ca și până acum, față de patrie și față de adevăratele interese de existență ale neamului românesc. Acesta este sentimentul nostru comun al tuturor Românilor din monarhia austro-ungară. G. Crainic.

O infamie. Ziarul „Epoca“ din București, organul domnului Nicu Filipescu, reproducând din ziarul „Românul“ din Arad câteva casuri de moarte, pe cari ziarele dela noi le înregistrează din pietate și recunoștință față de cei trecuți la cele eterne, nu pe plată, cum e obiceiul în România, născocesc și răspândește știrea, că cei decedați n'ar fi murit de moarte naturală, ci au fost **asasinați**, au fost „jertfele sălbatăciilor maghiare“, ale „crimelor descendentei lui Arpad“. Indignat, ca și noi, din cale afară de aceasta nemaipomenită infamie, ziarul „Românul“ din Arad își formulează astfel părerea asupra ei: „Stăm uimiți în fața acestei informațiuni. Ea denotă o absolută lipsă de scrupul și dis-califică armele, prin cari se încearcă se-ducerea opiniei publice din regatul român în favorul quadruplei înțelegeri. Căci toți acei cinstiți preoți români, a căror deces a fost anunțat cu durere în coloanele ziarului nostru, n'au fost **asasinați**, și n'au fost **victimele descendentei lui Arpad**, ci au murit moarte natu-rală, acasă la dânsii, încunjurați de ai lor și de regretele unanime ale fraților lor români. Deodată cu moartea lor re-gretăm însă și faptul, că o parte din presa României se dedă la asemenea a-pucături, cari la nici un cas nu pot servi o cauză bună“. Ne alăturăm la corectele păreri ale confrăților dela Arad.

Intru pomenirea reginei Elisabeta.

Vorbire rostită la seminarul „Andreian“ de spiritualul Aurel Popoviciu.

Preacunoștia Voastră Dle director, Ono-rat corp profesoral, Iubiți elevi!

Aniversarea unui incident trist, ani-versarea unei întâmplări grozave, care la timpul său a umplut de neagră jale și de sfâșietoare durere inima tuturor popoarelor din vesta noastră monarhică, ne-a întrunit azi în acest loc, ca conform datinei din tre-cut, și acum, și mai ales acum, când pe cerul împărăției noastre, mânăți de cea mai grozavă furtună, se alungă nori negri în-cărcăți de trăznete, în cadrul unei modeste sărbări școlare să prăznuim memoria reginei Elisaveta, soția credincioasă a prea bunului și prealuminatului nostru suveran.

E de prisos să accentuez în special, că această zi o serbăm nu pentru că ea ni-ar fi impusă, sau că prin prăznuirea ei am vrea să satisfacem numai unui forma-lism gol, ci o prăznuim din sinceră și de-votată alipire, din nefericită dragoste față de capul încoronat al țării noastre vrând prin aceasta să luăm și noi o mică păr-ticipă din durerea cea mare pe care ziua de 19 Noembrie a fiecărui an o furieșcă în inima gloriosului nostru împărat și rege.

Inimă de peatră să ai, rece și nepă-sător să poți trece peste toată nenorocirile pe cari viața ți le îmbie din belșug, totuși viața zguduită de nenorociri a acestei mame cu însușiri atât de alese și nobile, și mai cu seamă sfârșitul ei atât de tragic te mișcă și te înduioșează*.

În 10 Septembrie a anului 1898, într'o zi cu soare toamnă, pe tărâmurile lacului Geneva, admirând frumsețile munților cu văfurile pleșuve, cari închid aceluia, în a-erul plin de mireasmă dătătoare de viață și sănătate, cu privirea rătăcită câte odată pe întinsul luciului al undelor, o femeie svel-tă mergea egale spre stațiunea cea mai apro-piată, unde avea să imbarce vaporușul care o aștepta. Valul negru care-i ascundea fața de privirile curioase ale trecătorilor și haina de doliu cu care era îmbrăcată, vedeau, că această femeie purta o mare durere în inimă. Nu avea nici o grijă și cu atât mai puțin teamă de lumea care o încunjura, pen-tru-că nefăcând în viața nici un rău, ne-gresind nimănuia, se credea împăcată și cu Dumnezeu și cu oamenii. Din reveria în care să adăncise, deodată tresări, căci din mulțimea împestrată a lumii ce o încun-jura, se desface brusc un om cu privire și fața întunecată, ca și mantia, care-i învăluia trupul, și cu ochii scâlțați în sânge scoate de sub mantaua neagră pumnalul pe care până aci îl strânga cu putere în pumnul înlețit, îl ridică ca să strălăcească o clipă în bătaia razelor aceluia soare de toamnă, și în clipa următoare îl înfige până la mă-ner în inima nevinovatei femei. Victima scoate un scurt țipet de durere, se elină pe picioare, cade în pulberea drumului, de unde e ridicată și dusă pe brațe pe ishtul care o aștepta. Și aci după o scurtă agonie și-a dat sufletul. Aceasta e povestea sfârșitului tragic al împărătesei și reginei Eli-saveta.

Cine a fost acel înstrăinat de Dum-nezeu, care a îndrăznit să pună capăt, cu mână sacrilegă, vieții unei femei care cât a trăit a fost idealul întrupat al mame-lor și soțiilor credincioase?

A fost un anarhist — scriau gazetele — care ca și mulții săi tovarăși de idei, a jurat moarte tuturor aceluia cari conduc de-stinele țărilor, pentru cari nimic nu e sfânt în lume, nici Dumnezeu, nici patrie, nici lege, nici moralitate, și a căror arme sunt pumnalul, revolverul, dinamita și bombele explozive. Învățăturile pe cari le propăgă anarhismul, mai de aproape nu ne sunt cu-noscute, căci se tănuiesc; dar din activita-țea desfășurată până acum din partea mem-brilor lui, avem toate motivele de a crede, că anarhiștii se străduiesc a resturna toate principiile, toate legile de cari se conduce azi societatea omenească. Vor stăruia fără cărmulitori, vor societate în care să nu fie stăpâni și stăpâniți, în cari voința omenea-scă să fie atotputernică și nestăvilă.

La întrebarea ce ni se impune în mod imperios, că oare posibile și realizabile sunt străduințele acestor desmosteniți ai socie-tății, și mai ales realizabile sunt în felul cum ei vor să le realizeze, nu trebuie multă bătaie de cap, ca să răspundem cu un ca-tegoric „nu“!

Paznicul legii și al bunei rândueți este capul încoronat, și cel care atentează asu-pra vieții lui numai și numai pentru-că nu vrea să se supună, acela greșeste împotriva legii însăși, și fără scutul legii omenească nu poate trăi. Legea apără avuția celor bo-gați ca și sărăcia celor lipsiți, legea este scutul vieții celor tari și a celor slabi deo-potrivă.

Nu putem pătrunde mai deaproape în tainele anarhismului, dar din activitatea ce-lor ce fac parte din el vedem din destul, că el e dușmanul de moarte al avuției, al bunei stări și al mărire. Anarhismului i se întunecă mintea, i se scaldă ochii în sânge de câte ori vede pe „cei mari“, pe puter-nicii zilei, pe favorizații de soarte și pum-nul i se înleștează de câte ori vede pe cei sus puși trăind în bogăție și în mulțămire. El vrea să ștergă ori ce deosebire din-tre om și om, dorește să fie egali bogății cu săracii, cei tari cu cei slabi, și cei mari cu cei mici. Și oare sub acest raport anar-hismul este îndreptățit la viață, străduințele lui în aceasta direcție oare se pot realiza? Nu! Ele sunt și vor rămânea pentru totde-una numai dorințele unor bieți utopiști. Când stelele de pe întinsa boltă a cerului vor fi deopotrivă de luminoase, vor luci cu aceeași lucire, când florile de pe câmpii, de prin vălețe și de prin creștii munților vor îm-brăca aceeași haină și vor da același miros, când arborii codrii și ai pădurilor vor crește la aceeași înălțime, atunci și numai atunci vor fi și toți oamenii egali și nedo-osebiți unul de altul.

Până la ivirea acestor vremi oamenii vor continua a se deosebi într'olaltă în ce privește facultățile și aptitudinile lor fizice și psihice, se vor deosebi în ce privește forța lor fizică și morală, în ce privește să-nătatea, frumsețea, avuția și cultura lor și în legătură cu acestea și în ce privește po-zitia lor în societate.

Nu putem afirma, că actuala societate omenească e cea mai bună, că e perfectă și că în ce privește alcătuirea ei ea n'ar mai lăsa nimic de dorit. Nu putem susține, că în cadrele societății de azi oamenii tră-iesc în mulțămire și îndestulare, în pace și în fericire; nu, pentru că viața ne dă destule probe despre contrarul.

Omenimea azi e împărțită în două tabere vrășmașe, între cari se dă cea mai îndârjită și crâncenă luptă. Deoparte sunt favorizații de soarte, cari având posibilita-țea de a se adăpa mai de timpuriu la iz-voarele științei, au ajuns la cultură, la bună stare și la putere, iar de cealaltă parte sunt năpăstuiți sortii, cari și acum oarbeți în întunerecul neștiinței și trăiesc în sără-cie și mizerie.

Intr'o tabără se află aceia, cari au moștenit nume, avere și poziții alese, în cealaltă desmosteniții fără nume ai socie-tății omenești, cari n'au unde-și pleca capul. De o parte sunt bogății îmbrăcați în „porfiră și vison“, cari gustă toate plă-cerile lumii, de altă parte sunt săracii îm-brăcați în zdrențe, cari flămânez și înse-teeză și peste tot sunt amenințați a cădea în prăpastia cumplitei desnădăjduiri. Pră-pastia deosebirii e adevărat deci că există între oamenii societății de azi, dar tot așa de adevărat este, că ea nici decum nu se poate nivela prin aplicarea forței brutale, nu se poate nivela prin revolver, dinamită și prin bombe, cu un cuvânt prin vărsare de sânge, ci numai prin întemeierea aici pe pământ a împărăției lui Dumnezeu. De-osebirile cari despart azi pe oameni, nu se pot șterge fără ci numai cu Dumnezeu. Sublimele învățăturile Mântuitorului Ius „ori-ce atare făcut vreunui, din acesti mai mici ai mei, mie mi-ați făcut“, „veniți la mine toți cei înșărcinați și obidiți și eu vă voi odihni pe voi“, și „să iubești pe dea-

proapele tău ca însuși pe tine“, — pot schimba faza societății omenești, pot delă-tura dintre oameni acele deosebiri, cari sunt delăturabile: dar uciderile prin gloante de revolver, prin ecrasit și prin alte mij-loace silnice, nici odată.

Isus zice celor săraci și năpăstuiți, priviți la cei bogăți pe cari îi invidiați, și ei numai odată trăiesc, și ei nădăjduiesc și se înșală, se nasc și mor ca și voi. Pri-viți și vedeți care desfătare luminează ră-mâne neîmpreună cu grija, care mărire stă pe pământ neschimbată. Vedeți că și pompa și mărire, cari vă agită, sunt de-sertăciuni, cărora le pune capăt moartea. Priviți pe împărații și pe stăpâni popoa-relor și spuneți: sunt ei mai fericiți decât voi? Nu li se sfășie și lor inima de căte o durere cruntă, care îi izbește, nu sunt și ei supuși morții ca și voi?

Și între cei puternici și cei sus puși bântuiește viforul patimilor și al răczu-rilor și încă în măsură mai mare ca între cei mici.

Cu bogăția crește și neliniștea, căci doară și furtuna la înălțimi se deslănțuiește cu mai multă furie, iar trăznetul se des-carcă mai curând asupra arborilor mai mari ca asupra celor mici. Dacă voi in-vidiați pe bogății pentru imensele lor bo-gății, oare bogății bolnavi nu sunt îndrep-tățiți a vă invidia pe voi pentru sănătatea voastră, care este cel mai scump tesaur al omului pe pământ? Nu invidiați pe bogă-ții pentru bogățiile și pozițiile lor, ci-i in-vidiați pentru conștiința lor curată și pentru pacea sufletului lor, căci numai la aceasta sunteți îndreptățiți.

Iar celor avuți și celor alinați de soarte le zice Cristos: Priviți în lume și vedeți, că toată firea ce vă încunjură, este străbătută de farmecul iubirii. Așa a iubit Dumnezeu lumea, încât și pe Unul născut fiul său l-a dat pentru ea și așa a iubit Isus lumea, încât și pe sine s'a jertfit pen-tru rescumpărarea ei din robia grea a pă-catului.

Adăpați-vă și voi sili tele la izvorul înviorător al iubirii creștine și iubiți mult, căci mult vi se va ierta. Dovediți-vă iu-birea aceasta prin fapte; nu vă încheideți inima și privirea la vederea sărăciei și a mizeriei. Luați-vă partea cuvenită din grijă, ce o poartă Dumnezeu pentru lume, șter-gând lacrimile celor ce plâng, săturând și potolind setea celor flămânzi și însetați, mângâind pe cei slabi de inimă și îndrep-tând pe cei păcătoși, și atunci plata voastră multă este în ceruri.

Voi, bogăților, fiți milostivi; iar voi să-racilor pentru binefacerile primite nu încetați a fi recunoșcători!

Anarhismul în mijlocul poporului no-stru n'a putut prinde rădăcini, așa că suf-letul acestui neam năcăjit până acum de acest păcat a rămas curat. Dinasticismul lui pro-verbial n'a putut fi slăbit prin multele nă-cazuri și șicane pe cari în decursul vremi-lor le-a îndurat, ci din contră, în zilele noastre s'a arătat și mai oțelit și mai stră-lucitor ca în vremile apuse. La începutul acestui război înfricoșat, chemați de gla-sul supremului cap al armatei, voinicii no-stri veseli s'au desprins din îmbrățișările celor remasi acasă și cu cântece și ch ote de veselie au dat năvală spre câșarmă, unde aveau să fie îmbrăcați în haine de viteji și înșiruiți sub steag.

Flacăra iubirii de țară și de rege, precum și credința neșovălnică în Dum-nezeu, le-a încălzit sufletele așa de mult, încât cu eroismul lor extra-ordinar au pus lumea în uimire. Carpații cu maltele piscuri, șesul întins al Galiciei și Poloniei rusești, Alpii cari împrejmuiesc țara cu cerul veci-nic senin a vechilor latini precum și Dunărea cu undele albastre vorbesc azi cu admirație despre isprăvile fiilor celui mai viteaz, dar și celui mai nenorocit neam.

Meritul că anarhismul și alte păcate de soiul lui, cari întunecă și slăbesc patri-otismul și dinasticismul n'au putut în-colți și prinde rădăcini în a fi l'ul neamului nostru, le revine în cea mai mare parte preoților și învățătorilor, devotați paznici ai curățeniei sufletesti și puternici stâlpi ai existenței unui popor.

Înaintașii noștri înzestrați adeseori nu-mai cu înțelepciunea molitelnicului și cu dibăcia pătrunderii în tainele bucoavnei, dar cu atât mai devotați chemării lor, prin o poruncă migăloasă și puțin răsplătită au asigurat neamului nostru obidit o viață de aproape 2000 de ani.

E datorința voastră sfântă, fiitorilor preoți și dascăli, ca după ce în anii de școală v'ați înzestrat cu o cultură mai su-perioară, cu cunoștințe mai bogate și mai temeinice decât înaintașii voștri, la rândul vostru și voi să muneți cu trăgere de i-nimă și înțet pentru înaintarea în cultură și bună stare a poporului, din care faceți parte.

Dela munca voastră de apostoli neo-bosiți și nelăcrăți încă e condiționată în

bună parte sosirea cât mai grabnică a a-celei vremi, visate de poetul Iosif, când neamul românesc „mândru străluci-va între popoare, ca soarele aici în răsărit“.

Din viața societății „Andreiu Șaguna“.

De Dr. Gh. Comșa.

(Fine.)

De înalțarea din istoricul societății mai remarc pe scurt direcția și progresul dezvoltat de secția pedagogică în cadrele societății de lectură separate. În anul școlar 1908/09 s'a organizat întru toate societatea de lectură în două secții separate, „ceea ce s'a aprobat și prin decizia Președeratului Consistor arhidiecezan din 3 Aprilie 1909 Nr. 3719 B, și astfel, începând cu acest an școlar, și elevii din secțiunea pedagogică s'au constituit în societate de lectură de sine stătătoare, tot sub numirea „Andreiu Șaguna“.

Despărțirea a fost și este de cea mai mare însemnătate, pentru că se dă ocazie deplină și elevilor pedagogi pentru a se perfecționa prin mijloacele, cari duc spre scopul societății. Dacă vom deschide rapo-rul general din 1911/12 al comitetului, vom găsi, că elevii pedagogi au luat avânt puternic și miu productiv bunăoară decât al clericilor din același an. — Societatea secției teologice a avut numai șase lucrări de natură literară, față de care societatea pedagogică a desbătut asupra alor 13 lu-crări. Apoi biblioteca pedagogilor se îmbogățește an de an cu mai multe opuri ca cea a clericilor. De pildă tot în anul 1911/12 cea dintâi la începutul anului are 1253 o-puri în 1398 volume, iar în decursul anului prin donații s'a sporit cu 24 opuri în 28 volume și din bugetul societății s'au pro-curat 65 opuri în 68 volume. A clericilor consta la începutul anului din 2226 opuri în 2707 volume, dar prin donații s'a sporit numai cu 16 opuri în 17 volume și din banii societății cu 44 opuri în 49 volume.

În 1912/13 activitatea ambelor socie-tăți are aproape aceeași cantitate de ma-terial.

În 1913/14 biblioteca pedagogilor crește prin donațiuni cu 124 opuri în 246 vo-lume, iar a clericilor cu 18 opuri prin do-națiuni și cu 41 prin cumpărare, câtă vreme cea pedagogică a cumpărat 64 opuri. Lu-crările în anul acesta sunt multe, dar so-cietatea elevilor din secția pedagogică se prezintă cu 22 lucrări față de societatea clericilor cu 19 lucrări.

Însă ca merit al clericilor din anul 1913/14 tin să relevez aici, că natura lucră-rilor e în cea mai mare măsură congruentă cu scopul societății și cu mijloacele rjun-gerii lui. Pentru că natura lucrărilor aproape fără excepție e de cuprins teologic, și astfel s'a urmărit mai intențiv scopul fixat și normat prin statute, potrivit cărui mai ales se va strădui societatea să aducă membrilor ei progres în special în cunoștințele teolo-gice, atât teoretice cât și practice.

Istoria completă a societății se va face, nu mă îndoiesc, la timpul său. Numai așa se va face fidel, dacă ea va da o însem-nătate deosebită rolului ce l-au avut elevii din secția pedagogică în sinul societății co-mune, care a existat până în anul 1908/9. Iar dela despărțirea în două să se exami-neze cu obiectivitate direcția, pe care au apucat și să se constate întru cât merge societatea lor spre scopul ce și l-a propus. Asemenea va fi bine să se procedeze și cu societatea clericilor, pentru a se vedea, făcut-a progres în aprofundarea cuno-ștințelor teologice dela despărțirea efectuită în 1908/9 și până azi.

Iar cu privire la trecutul societății peste tot va fi o parte bună și interesantă pentru espunerea istoricului a trecutului întreg al societății, dacă se va examina va-loarea activității dezvoltate pe baza unui studiu asupra lucrărilor mai de valoare ale foștilor membri.

Am terminat cu espunerea istorice și de închiere nu mai am multe de zis, decât doar că îndrăznesc a revoca în me-moria actualilor și viitorilor membri ai so-cietăților coordonate „Andreiu Șaguna“ scopul urmărit de aceste societăți. Nu e destul să se susțină și mărunte bibliotecile și să se susțină cabinetele de lec-tură, — cari azi încă sunt separate — ci trebuie ca membrii în totdeauna să aibă în-aintea ochilor, că pentru ajungerea scopului fiecare societate mai are și a te mijloace fixate în statute.

Elaborarea și citirea de disertații li-terare s'a obișnuit a se face cu mult succes, dar nu s'a pus pond pe traduceri din opuri de valoare, ceea ce ar fi mai de folos pen-tru dezvoltarea simțului de reciprocitate și înțelegere între viitorii dascăli ai neamului. Statutele prescriu și edarea de almanahuri sau alte opuri literare. Dar e greu a veni cu scrieri originale și de aceea ar fi bine,

când s'ar putea inaugura o eră a traducerilor din scrieri de valoare netăgăduită și de o necesitate simțită la noi, în biserică.

Ar mai fi conferirea de premii pentru lucrări și alte asemenea, cari dacă ar ajunge la realizare, societățile s'ar putea mândri cu un viitor și mai rodnic, spre binele nostru al tuturor.

Iar dacă prin toată munca ce se poate desvolta, se va căuta numai și numai cimentarea legăturilor dragostei, atunci vom ajunge să avem o preoțime și o dascălime, care fiind unită, va avea tot mai mare prestigiu și în fața străinilor, și în fața credincioșilor bisericii noastre.

Unirea înfripată în vremea anilor de studiu poate dăinui și în viață. De aceea munca tinerimii seminariale numai spre unire să tindă în cadrele societăților de lectură coordonate, cărora le doresc și pe această cale să poată păși falnic peste pragul primului jubileu spre a doua jumătate de veac, întru cinstirea numelui proslăvit al neuitatului mitropolit Șaguna!

NOUTĂȚI.

Convocarea dietei. Monitorul oficial publică rescriptul regesc, prin care dieta țării e convocată pe 30 Noemvrie n. la Budapesta, în sesiune nouă de războiu.

Medalia de aur pentru vitejie. Subofițerii Ioan Oprea și Ioan Ferentz dela regimentul de infanterie teritorială (de honvezi) nr. 24 însoțiți de bună voie de vreo 20 soldați s'au strecurat până aproape de tranșeele rusești. Au deschis un foc viu asupra dușmanului, s'au folosit de zăpăceala sa momentană și cu o năvală impetuoasă și în strigăte de urra! au reușit să pătrundă în șanțurile lui. Prin aceasta au smuls din mâinile rusești un punct de razim, care ni-l luaseră mai înainte rușii. Pilda îndrăzneată a celor numiți mai sus a produs un atac general pe întregul nostru front, iar rezultatul a fost, că am cucerit un nou tranșeu, situat mai departe. Mulți prizonieri și o considerabilă pradă de război am luat cu acest prilej dela dușman. Harnicii subofițeri sânt acum distinși cu medalia de aur pentru vitejie.

Anunț. Examenele orale de maturitate pentru conigenți la gimnaziul de stat din Sibiu se încep Vineri în 17 Decemvrie n. 1915. Examenele în scris de maturitate se țin în 14, 15 și 16 Decemvrie. Cei interesați au să se întindă la direcțiunea gimnazială până în 1 Decemvrie.

In contra agitatorilor. Guvernul român aflând că agenți ruși umbă prin satele României și promit țărănilor pământuri în numele țarului, a luat măsuri pentru întărirea granițelor țării. *Epoca* protestează — în contra rușilor? Aș! În contra guvernului.

† **Enea Sergiu Medean.** Despre eroiul nostru *Enea Sergiu Medean*, căzut în 3 Noemvrie n. în luptele grele din Volinia, aflăm, că a fost înmormântat lângă biserică din satul Roskovo — unde căzuse, — cu toate onorurile cuvenite. A murit în etate de 26 ani, ca locotenent în rezervă la regimentul 23 de honvezi. Moartea sa. anunțată în numărul trecut al ziarului nostru, ni-o comunique și un anunț funebur al băncii „Agricola” din Săbeseșul-săseș, al cărei s'flet era decedatul, și altul al îndureratei familii, primite ambele la redacție. Bunul Dumnezeu se nărgăie pe cei întristați.

Indreptare. În „*Toița*” din numărul trecut (118) s'au strecurat unele greșeli, cari sunt a se îndrepta astfel: Coloana primă, șirul 11 de sus, în loc de „descoperirile”, să se citească „decopierile”; coloana a doua, șirul 14 de sus, în loc de „folositoare” să se citească „folosite”; în aceeași coloană, din șirul 16 să se ștergă cuvântul „nu”; iar în coloana a treia, șirul 7 de jos, textul „ai noștri conlocuitori” să se îndrepte astfel: „egoiștii noștri conlocuitori”.

Acte secrete pierdute. Adjutantul țarului, generalul Diugorick, a uitat în automobilul, unde călătorise, un portofoliu cu acte secrete de importanță extraordinară. Actele au dispărut. În împrejurimea țarului și la ministerul de război dispariția a produs multă agitație. Cercetările poliției sânt zadarnice. Diugorick a fost destituit.

Pentru țară. La Paris s'a votat o nouă lege, în puterea căreia toate inscripțiile de pe mormintele francezilor căzuți în război și îngropați în Franța, au să poarte cuvintele: *A murit pentru Franța.*

Femeile pe vapor! Presa Italiei varsă foc, de când aviatorii noștri, pentru a răzbi bombardarea Goritiei, au aruncat bombe asupra orașelor fortificate italiene. Ca să se răsbune, *Secolo* propune următoarele: Femeile austro-ungare, aștătoare în taberele internaționale, să fie duse pe vaporașele ce călătoresc pe mare: de câteori se arată submarinul dușman, femeile vor fi scoase pe bord, să se prăpădească și ele, dacă vaporul italian ar fi derulat de submarin; se înțelege, în luntrile de salvare nu va fi loc pentru astfel de ființe... Eată culmea civilizației! Unde sânt săvârștii barbari? Nu în Guinea antropofagă, ci mai de grabă în Italia perfidă.

† **Ioan P. Lazar**, fost învățător confesional român, contabil la institutul de bani „Silvania” din Șimleu, redactor al ziarelor „Gazeta de Duminecă” și „Gazeta învățătorilor”, etc. a decedat în 19 Noemvrie n. în Șimleu în etate de 53 ani și a fost înmormântat tot acolo în 21 Noemvrie n. după ritul bisericii gr.-cat. Odihnească în pace!

Societatea bărbierilor și frizerilor din Sibiu aduce la cunoștință Oa. public, că în urma scumpetei generale, s'a văzut necesitate a urca prețurile pentru tuns și ras. Deci începând cu ziua de 25 Oct. n. a. c. sunt a se plăti următoarele taxe: pentru ras 50 fil., pentru tuns 70 fil., tunsul bărbiei 50 fil., spălarea capului 40 fil., o carte de abonament cu 10 ori 3 cor. 60 fil. Abonamentul lunar: rasul de 2-ori pe săptămână 3 cor. 60 fil. tot a doua zi 5 cor., în fiecare zi 10 cor. Pentru tăierea părului în zile de Dumineci și sărbători e a se plăti taxa dublă. Oa. Public e rugat a-și tăia părul în zile de lucru: din cauza lipsei de lucrători; totodată se face cunoscut, că în zile de Dumineci și sărbători după orele 12 nu se mai rade în case particulare.

Au încetat iluziile. Un ziar olandez publică în limba franceză un articol iscalit de „un belgian”, care învinuește greu pe englezi. Articolul, purtând titlul de *John Bull*, zice că Anglia nu se gândeste să sprjinească Belgia, căci englezii sânt conduși numai de egoism. Interesele Angliei se ridică peste interesele generale; și, cu toate că ar avea putință, totuși nu face încercarea de-a ușura soarta belgienilor. Oamenii conducători englezi n'au cutezat a introduce serviciul militar obligator. V tejiu fii ai Britaniei nu-și expun bucurios gloanțelor dușmanului pielea proprie. Nu voesc să se sacrifice pentru aceia, cari s'au jertfit pentru dâșii. Articolul mai declară, că englezii niciodată n'au fost iubiți în Belgia. Perfidul Albion face economie de puteri, ca să aibă cu atât mai mare greutate în momentul deciziv. — Ziarul *Kölnische Zeitung*, care a publicat articolul belgianului, face următorul comentariu: Sânt aspre cuvinte la adresa unui aliat, care — cum s'a zis de atâtea ori — se luptă în interesul libertății și independenței națiunilor mici. Sau poate nu mai este așa? Poate belgienii s'au deșteptat din vis și presimt, că dâșii nu valdorează în ochii englezilor nimic, sau cu nimic mai mult, decât n'ște gurka, turcoși, senegali și ceialaltii negri în ochii francezilor.

† **Eroi noștri la frontul de sudvest.** Un ofiter de artilerie elvețian, care în scop de studiu se află la frontul italian, face următoarele declarații: Ceea ce am văzut aici, este cel mai mare fapt ce am văzut până acum, și probabil faptul cel mai mare în tot decursul războiului actual. Forța de rezistență și energia de atac a trupelor austro-ungare, care se luptă pe terenuri nefavorabile, sânt atât de oțelite, încât toate atacurile italiene, executate cu mase mult superioare, trebuie să se sfarfe. Imprejurarea, că soldații austro-ungari susțin atacurile acestea în tranșeele săpate în peatră și pot să pornească ei înșiși la contra-atacuri, arată înaltul nivel moral al fiecărui soldat și avântul cu care se poartă luptele. În unele părți încăerările erau atât de inverșunate, încât un ofiter italian prizonier s'a jăluit, că un soldat l-a mușcat de gât. Năvala italienilor mi se pare tipică: feciorii înaintesăză îndesați unul lângă altul, se pare că vine o turmă de oi, mânăta cu forța dinapoi. Cadorna, în timpul mai nou, a dat ordin ca ofițerii până la comandantii de regiment trebuie să fie în linia focului; de aici provin enormele pierderi de ofițeri. Despre trupele austro-ungare, ce le-am văzut cu ochii mei, nu pot decât să zic: Respect edâne pentru tot omul, care se luptă la Isonzo, — căci aici se luptă veritabili eroi! — Aceasta este părerea rostită de un ofiter al unui stat neutral, care n'are interes să ne laude prea mult.

Ieftinătate. La ultimele târguri ținute, durere, nu la noi, au s'uzut prețurile alimentelor în mod extraordinar. Știrea vine din Sofia, iar ieftinătatea s'a produs la *Cumanovo*, oraș sârbesc administrat acum de bulgari.

Bună idee. Funcționarii clujeni și-au propus să realizeze o bună idee. Au cerut dela președintele reuniunii lor să deschidă o listă în localul reuniunii, în scop ca funcționarii din numitul oraș să însemne: câți porci și de câtă greutate dorește fiecare să-și procure în eara aceasta? Pe temeiul listei reuniunea va lua măsuri să cumpere cu ridicata marfa dorită și să o pună la dispoziția membrilor cu prețurilor ce le-a dat ea însăși. Se crede, că pe calea aceasta chilogramul de carne și s'ânină n'are să fie mai scump de trei coroane.

Coroane eterne. Părintele *Constantin Oancea*, paroh în Cioara de jos și soția sa *Valeria n. Aron*, în loc de cunună peritoare pe cociugul răposatei lor mătușe *Ana Aron n. Bănceu*, dăruiesc la fondul Andrei baron de Șaguna pentru ajutorarea cu preferință a văduvelor și orfanilor ostașilor noștri căzuți pe câmpul de războiu, 10 cor. și tot 10 cor. dăruiesc aceluiaș fond în loc de cunună pe mormântul nepotului lor *Dorin Poponea*. Implorând mângăiere celor îndurerate, pentru prinos exprimă sineere mulțumite în numele Reuniunii meseriașilor sibieni: *Vic. Tordășian*, președinte.

Bioscopul Apollo. Miercuri și Joi în 24 și 25 Noemvrie n. 1915 se va reprezenta următorul program: *Curierul de război*. A greși este lucru omenesc, comedie. Exilatul, dramă socială senzațională din viața artiștilor, în 3 acte. În rolul principal: *Elsa Fröhlich*. *Regele aramei*, comedie „Nordisk” în 2 acte. În rolee principale: *Elsa Fröhlich*, *Carol Alstrup*.

Războiul.

La frontul dela răsărit încercarea Rușilor de a înainta pe unele locuri a fost zădărnicită. La frontul dela apus e foc de artilerie. Altceva mai însemnat la aceste două fronturi nu s'a întâmplat.

La frontul italian atacurile au fost earăși mai vehemente. Italienii au primit ajutoare noie. La Oslavia luptele au fost grele, dar trupele noastre au recucerit dela Italieni pozițiile pe cari le aveau în posesiune. La Podgora au atacat de cinciori după olaltă, dar au fost totdeauna respinși. La San Martino dușmanul a intrat în tranșeele trupelor noastre, dar peste noapte a fost alungat din ele. Numai un șant mic a ramas în posesiunea Italienilor. La Zagora trupe italiene au trecut râul Isonzo, dar au fost alungate de nou peste râu. La Col di Lana au fost atacuri desperate, dar fără succes.

Bombardarea orașului Gorizia s'a continuat. Italienii, dacă nu pot arăta alt succes, vreau să nimicească acest oraș italian. Au fost aruncate asupra lui mii de bombe, cari au nimicit vieți, au vulnerat pe mulți și au dărâmat multe case. Alt succes Italienii nu au avut în șase luni de războiu, în schimb pierderile lor fac jumătate de milion, în răniți, morți și prizonieri.

În Sârbia alungarea dușmanului se continuă. Luptele se dau acum pela Novibazar și Pripolje. Muntenegrinii încă au fost alungați din unele poziții. Sârbii sânt la granițele țării lor, de unde se vor retrage în Muntenegru, în Albania, ori pe teritor grecesc.

Telegramele de astăzi ne spun, că trupe austro-ungare au intrat în Pripolje, alte trupe sânt aproape de Mitrovița și de Pristina și că pe Câmpul mierlei se desvoltă o luptă mare, în mod favorabil pentru noi. Bulgarii înaintesăză la Zegorac-Planina.

Lordul Kitchener, ministrul de războiu al Angliei, a fost în Atena, unde a avut audiență lungă la regele Constantin și s'a consultat mult și cu prim-ministrul Skuludis. Se crede, că scopul călătoriei acesteia a lui Kitchener la Atena a fost acela, de a lua înțelegere cu regele și cu guvernul, cum să se procedeze față de

trupele franceze și engleze, dacă și acestea, luate la goană de Bulgari, ar fi silite să se retragă pe teritor grecesc.

Cărți și reviste.

„**Cartea de Aur.**” Din valoroasa publicațiune a domnului *T. V. Păcățian*, intitulată: „*Cartea de Aur, sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungară*”, a apărut volumul ultim, al VIII-lea. P. S. Sa, Episcopul Caransebeșului, *Dr. Miron E. Cristea*, și a exprimat astfel părerea asupra acestei publicațiuni: „E o lucrare monumentală, care va fi mereu consultată în veacurile viitoare de nepoții, cari vor căuta trecutul părinților și al strămoșilor. Vor sorbi din ea, ca din un izvor curat, curaj și răbdare în luptele ce ne vor mai fi rezervate până la deplina mântuire națională a poporului român, merit să mai joace un mare rol, atât cultural, cât și politic, în ostul Europei. *E munca stăruitoare de albină harnică depusă în aceasta lucrare*... În acest ultim volum al „*Cărții de Aur*” e tratată epoca dintre anii 1896—1910 și se cuprind în el vorbirile deputaților români roștite în dieta țării și discursurile Arhierilor noștri, roștite în casa magnaților. *Volumul a fost censurat și cuprinsul seu e nedificultat*. Prețul 12 coroane exemplarul broșat și 14 coroane exemplarul legat în pânză. Toate volumele (I—VIII) se pot comanda pentru prețul de 84 coroane exemplare legate și 100 coroane exemplare legate. A se adresa autorului în Sibiu (Nagy-szeben).

Poșta redacției.

Dni E. D. în B. S. Din partea forurilor competente s'au făcut în chestia sulevată pașii cari s'au aflat de necesari.

Teatru.

Miercuri, în 24 Noemvrie: *Femea diavolului*, dramă în 5 acte de C. Schöberr.

Joi, în 25 Noemvrie: *Imprejurul iubirii* (Rund um die Liebe), operetă în 3 acte, muzica de Oscar Strauss.

Note și impresii.

O colecță reușită. Un predicator voea să înduplece ascultătorii săi să contribuie cu sume mari pentru un scop filantropic. La sfârșitul unei predice însuflețite despre milostenie zise:

„Văd de pe fețele tuturor, că inimile voastre sânt pline de milă, și mă tem că unii dintre voi vor jertfi prea mult pentru scopul de care v'am vorbit. Vă aduc aminte, că sânteti îndatorati mai totai de toate să plătiți datoriile voastre și numai după aceea să faceți milostenie; deci cel ce are vreo datorie și n'a plătit-o încă, acela să nu pună în disc nici un ban”.

Numărându-se banii adunați, s'a constatat, că această colecță a fost cea mai reușită. Nu s'a găsit adevă în biserică nici un om, care să nu dea ceva; căci nimeni nu voea ca, necontribuind nimica, lumea să-l socotească plin de datorii, ce nu le plătește. (n).

Știință trădătoare. Un profesor de științe naturale a ținut o conferență, însoțită de experimente chemice, în fața unei distinse societăți, alcătuite mai ales din dame. Terminându-se conferența, doamnele asistente au rămas de odată foarte neplăcut surprinse: privind-se adevă una pe alta, au observat cu oroare, că aproape fiecare își schimbaseră coloritul feței: una era violetă, alta albastră, alta verde, alta galbenă sau neagră... Ce se întâmplase? Gazurile desvoltate cu ocazia experimentelor au schimbat culoarea sulimanului, cu care frumoasele dame și dregaseră fețele. Puținele doamne, care nu și zăgrăviseră obrazul, și-au conservat firește culoarea naturală.

Așa și înaintea adevărului divin: Se vor susține numai virtuțile veritabile. Cele false vor fi date de gol. (n).

Cafea ieftină de Crăciun!

Firma noastră de import F. A. Degan în Fiume (Postafiock nr. 163.) ne avizează că a primit un transport mare de cafea, deci o vinde cu prețuri tare reduse. Scrieți românește!

Nr. 1	Cafea Santos, aleasă și frumoasă 1 kgr.	4-80 cor
" 10	" Cuba fină, frumoasă 1 kgr.	5-00 "
" 14	" Cuba cea mai fină 1 kgr.	5-40 "
" 15	" Cuba mărgele aleasă 1 kgr.	5-40 "
" 16	" Cuba specialitate 1 kgr.	5-80 "
" 21	" Ceylon fină 1 kgr.	5-60 "
" 24	" Iava aurie 1 kgr.	5-40 "
" 106	" Victoria" cea mai fină mixtură 1 kgr.	5-80 "

1 kgr. Tea fină 15—20 cor.

5 kgr. se trimite cu poșta francoat și vămuit prin rambursă. (204) 1—10

Vești din Olanda spun că se va urca prețul la cafea în mod ne mai auzit și multe calități vor lipsi. Provedeți-vă la timp pentru Crăciun, căci și așa ajunge cu întârziere.

Rugăm preoțimea noastră se recomende această firmă cu ori și ce ocaziune chiar și între străini, căci numai așa o putem scoate cu bine din criza de răboiu.

Nr. 10946 Pien.

(202) 3—3

CONCURS.

În scopul conferirii stipendiilor și ajutoarelor ce se votează pe anul 1916 din fundațiunea „Andronic“.

I. Pentru învățăcei de orice meserie.

II. Pentru sodalii, deveniți de atari în decursul anului 1915.

III. Pentru sodalii, cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meseria lor și au dat dovezi despre dexteritatea de a putea deveni măestri. — prin aceasta se escrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

Toți petenții la ajutoare și stipendii să producă:

1. Carte de botez.
2. Atestat dela comună, despre averea proprie, ori a părinților.
3. Atestat familiar dela parohul locului despre familia părinților concurentului ori, fiind el căsătorit, despre familia sa având a se indica în acest atestat: câți prunci minoreni sunt în familie, câți cercetează școala și câți mai sunt la meserie; având să se arete și ținuta față de biserică a petentului.

Concurenții pot fi numai Români ortodocși născuți în arhidieceza Transilvaniei.

În special au să dovedească:

I. Învățăceii.

a) că au împlinit anul al 12-lea al etății;

b) că au cercetat școala poporală, ori altă școală superioară;

c) că a încheiat contractul cu maestrul și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură și magistrat);

d) adevărul dela maestrul despre sporul ce-l arată în meserie, despre diligența și purtarea morală; vidimată de catichetel sau parohul local.

Contractul trebuie aclus la cerere în original, sau în copie autenticată.

II. Sodalii.

a) că au terminat anii de învățare, ceea ce vor dovedi prin atestatul autorității industriale (art. de lege XXVII din 1884 §. 67);

b) că au purtare bună și fac spor multămitor, ceea ce vor dovedi ori cu carte de lucru, ori cu adevărul dela maestrul;

c) ceice vor dovedi, că sunt membri ai vreunei reuniuni de meseriași și că cunosc mai multe limbi, vor fi preferați.

III. Sodalii, cari sunt în condițiuni de a deveni măestri:

a) să aibă certificatul de maestru;

b) să fi lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere în calitate de calfă, ceea ce vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adevărul dela maestrul la care au lucrat;

c) în cerere să arete anume locul unde voește să se așeze ca maestrul, ce fel de mijloace mai au pentru de a începe meseria pe socoteala lor;

d) să dovedească cu atestat dela oficiul parohial, că cercetează biserica și e creștin bun și moral.

Dela toți concurenții se cere ca cererile să fie scrise și subscrise cu mâna proprie edredate consistorului arhidiecezan gr.-oriental din Sibiu și să le înainteze cel mult până la 31 Decembrie 1915 st. v.

Cererile neinstruite în regulă și cele înscrise după termen nu se vor lua în considerare.

Sibiu, 4 Noembrie, 1915.

Consistorul arhidiecezan.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

„Nădlăcana“, institut de credit și economii societate pe acții în Nădlac.

Concurs

pentru ocuparea postului de

practicant ori practicantă.

Reflecții au să-și înainteze ofertele până la 5 Decembrie st. n. a. c., comunicându-ne pretensiunile de retribuție și ziua când ar putea ocupa postul.

Nădlac, 1 Noembrie 1915.

„Nădlăcana“,

institut de credit și economii societate pe acții.

(203) 2—2

În editura comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut:

Biblia mică

sau

părți alese din sfânta scriptură, testamentul vechiu și testamentul nou,

cu binecuvântarea înaltpreasfințitului Sale Domnului Ioan Meșian, arhiepiscop al bisericii ortodoxe române din Transilvania și metropolit al românilor gr.-or. din Ungaria și Transilvania.

Format plăcut 8° pe 272 pagini, cu următorul cuprins:

A. Testamentul vechiu.

I. *Intâia carte a lui Moise. Facerea lumii.* Păcatul lui Adam și al Evei. Pedepșa lor. Făgăduința Mesiei. Uciderea de frate a lui Cain. Următorii lui. Vestirea poporului. Facerea corabiei. Popolul se începe. Potopul se sfârșește. Avraam primește în cortul său pe ingeri, cari îi făgăduiesc fiu din Sara și i se descopere perirea Sodomei. Isav și Iacob. Căsătoria lui Iacob. Iosif din pământ se vinde de frații săi. Iosif prin tălcuirea visurilor lui Faraon se înalță la cinstea de Voevod. Călătoria lui Iacob în Egipt la fiul său Iosif.

II. *A doua carte a lui Moise. Eșire.* Nașterea, creșterea, fuga și căsătoria lui Moise. Așezarea marelui Paștilor. Moartea celor întâi născuți, începutul eșirei. Sevărșirea eșirei. Perirea egiptenilor în marea roșie. Moise primește sfintele zece porunci ale lui Dumnezeu. Intocmirea meseriașilor. Serbarea Sămbetei. Tablele legii

III. *A treia carte a lui Moise. Leviticon.* Sfințirea preoților. Tălcuirea celor zece porunci și a altor legi.

IV. *A patra carte a lui Moise. Numerile.* Văleam vrea se biasteme pe Israeliti. Asina lui vorbește. Legea despre banurile de moștenire. Iesus Navi se pune în locul lui Moise povățuitor poporului.

V. *A cincea carte a lui Moise. A doua lege.* Repetirea celor zece porunci ale lui Dumnezeu. Moise predă dregătoria sa, și așază pe Iesus fiul lui Navi în locul său. Moartea lui Moise și ce urmează după aceea.

VI. *Cartea lui Iesus Navi.* Israel trece cu arme neudate prin Iordan. Cuprinderea și risipirea cetății Ierhozului.

VII. *Cartea judecătorilor lui Israel.* Vitejia prociței Debore, a lui Varac și a lui Iaal. Învingerea lui Gedeon asupra lui Madiam. Vitejia, nunta și găcitura lui Samson.

VIII. *Cartea I-a a împăraților.* Înălțarea lui Samuil. Moartea lui Eli și a fiilor lui. Ungerea lui Sacl de împărat. Lupta lui David cu uriașul Goliat.

IX. *Cartea II-a a împăraților.* Ungerea lui David de împărat.

X. *Cartea III-a a împăraților.* Căsătoria, rugăciunea și judecata lui Solomon. Biserica lui Solomon. Iie ucide pe preoții lui Vaal.

XI. *Cartea IV-a a împăraților.* Cele cinci minuni ale lui Eliseia. Neeman se curăță de boală.

XII. *Cartea lui Iov.* Nenorocirea și răbdarea lui Iov.

XIII. *Psaltirea.* Cântarea lui David când a scăpat din mâna lui Saul.

XIV. *Pildele lui Solomon.* Lauda înțelepciunii în viața omenească. Lauda muierei muncitoare.

XV. *Eclesiastul lui Solomon.* Toate-și au vremea lor. Mijloacele fericirii.

XVI. *Eremia.* Vedenia despre smochine.

XVII. *Daniil.* Daniil tălcuiește visul lui Navuhodonosor. Scăparea din groapa leilor.

XVIII. *Prorocul Iona.* Chemarea, neascultarea și pedepșa lui Iona. Rugăciunea lui Iona pentru scăpare.

XIX. *Tovie.* Rugăciunea bătrânului Tovie, a Sarei și ascultarea rugăciunii lor. Voia din urmă a lui Tovie și sfaturile către fiul său.

XX. *Iudita.* Iscusitul indemn și bunul sfat al Iuditei către bătrânii poporului. Tăierea capului lui Ohtern. Mulțămita Iuditei și a poporului ei.

XXI. *Cartea înțelepciunii lui Solomon.* Rugăciunea către Dumnezeu pentru înțelepciune.

XXII. *Cartea înțelepciunii lui Iesus fiului lui Sirach.* Despre ascultarea pruncilor către părinți, și despre adevărata smerenie. Lauda femeilor bune, și mustrearea celor rele.

XXIII. *Cărțile Macaveilor.* Despre nedumnezeirea și trănția lui Antioch. Despre statornicia celor șapte frați Macavei și a mamei lor.

B. Testamentul nou.

Nașterea lui Ioan Botezătorul. Bunavestire Nașterea lui Iesus. Întimpinarea Doanului. Magii dela răsărit. Fuga la Egipt. Botezul lui Iesus. Ispitirea lui Iesus. Nunta din Cana. Samarineanca la puțul lui Iacob. Slăbănogul dela lacul Vitezda. Cuvântarea de pe munte. Învierea tinărului din Nain. Învierea ietei lui Iair. Schimbarea la față. Vindecarea orbului din naștere. Samarineanul cel îndurat. Cina cea mare. Fiul cel răticit. Bogatul și Lazăr cel sărac. Vameșul și Fariseul. Zacheu Vameșul. Filerii văduvei. Pilda Sămănătorului. Învierea lui Lazăr. Intrarea în Ierusalim. Cina cea de taină. Iesus în grădina Getsemani. Iesus înaintea Arherilor. Patimile, răstignirea, moartea, înmormântarea lui Iesus.

Se află de vânzare la Librăria arhidiecezană, și se vinde legată solid și frumos cu 2 cor. + 20 fileri porto.

Revanzătorilor li se dă rabat 15%.

A apărut în editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane:

R. Ruiz Amado:

Secretul succesului

convorbiri teoretice și practice cu tinerii de 15—20 ani, traducere de Vasile Stan, profesor la seminarul „Andreian“. Cuprinsul: Succesul și fericirea. Problema succesului. Idei atavice. Zeificarea succesului. Zodia. Periodul fatal. Planul de luptă. Nu fumezi? Incă o țigaretă...? Păhărelele de beutură. Vorbele obscene. Steagul celor șapte voinici. Timpul e aur. Lectura. Jocurile. Sportul. Prietini. Cavalerism și Donchișotism. Viermele neadormit. Orientări. O putere... Nobleța adevărată. Inclinațiile și destoiniciile. Concurența socială. Capitalul celor desmonești. O obiecțiune și o părere. Chemarea dumnezeiască. Munca împărțirea timpului. Statornicia. Împărțește ca să învingeri. Puterea de sus Adaus. Sfaturile unui părinte către fiul său.

După cum se vede din acest cuprins bogat, **Secretul succesului** e o contribuție însemnată la literatura noastră pentru tineret, astăzi destul de săracă.

Se află în depozit spre vânzare la Librăria arhidiecezană din Sibiu, exemplar broșat (280 pagini format 8°) cu 2 coroane.

Revanzătorilor se dă un rabat de 20%.

Cărți nouă apărute

se află de vânzare la

Librăria arhidiecezană, Sibiu.

Biblioteca Teatrală

edată de Societatea Fondului de Teatru Român.

- Nr. 28. Teodor Abt, Bucăreasa, comedie într'un act. Prețul 40 fil. + 5 fil. porto.
- Nr. 30. Aurelia Pacățian-Rubenescu, Iepurași la școală, cinci piese teatrale, dialoguri și patrologuri. Prețul 20 fileri. + 5 fil. porto.
- Nr. 31. Max Maurey, Farmacistul, comedie într'un act. Prețul 32 fil. + 5 fil. porto.
- Nr. 32. Anare Mycho, Glorie postuma, comedie într'un act. Prețul 40 fil. + 5 fil. porto.
- Nr. 33. Jana Marni, O Repetiție, dialog. Prețul 20 fil. + 5 fil. porto.
- Nr. 34. Alfred de Musset, Un Capriciu, comedie într'un act. Prețul 48 fil. + 5 fil. porto.
- Nr. 35. C. Goldoni, Un Accident Curios, comedie în 3 acte. Prețul 60 fil. + 5 fil. porto.
- Nr. 36. Yves Mirande, Zoe, comedie într'un act. Prețul 26 fil. + 5 fil. porto.
- Nr. 37. Fr. de Schiller, Wilhelm Tell, dramă istorică în 5 acte în versuri, traducere în forma originală de Stefan O. Iosif. Prețul 90 fil. + 10 fil. porto.
- Nr. 38. Georges Courteline, Învingeri strălucite, piesă într'un act. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.
- Nr. 39. Mical micinos, comedie în 2 acte, localizată de Bujorei. Prețul 30 fileri. + 5 fil. porto.
- Nr. 40. I. Russu Șirianu, Militărește, comedie într'un act. Prețul 40 fil. + 5 fil. porto.
- Nr. 41. Horia Petra-Petrescu, Poezii și Monoloage de declamat broș. I. Prețul 40 fil. + 5 fil. porto.
- Nr. 42. Capra cu trei iezi, piesă pentru copii, în trei tablouri după povestea lui I Creangă, de Radu Prișcu. Prețul 30 fil + 5 fil. porto.
- Nr. 43. Victor Eftimiu, Crăciunul lui Osman, tragi-comedie într'un act. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

Biblioteca Cosinzeana

care e redactată de dnul profesor Marin Demetrescu din Craiova, au apărut până acuma:

- Nr. 1. I. H. Fabre, Din Moravurile și Pornirile insectelor, ed. II. Prețul 30 fileri. + 5 fil. porto.
- Nr. 2—3. M. Demetrescu, Începuturile Omenirii, ed. II. Prețul 50 fil. + 10 fil. porto.
- Nr. 4—5—6. Ihe N. Gelep, Pământul și Omul, partea I. Asia. Prețul 75 fileri. + 10 fil. porto.
- Nr. 7—8. M. Demetrescu, Lecturi Geologice. Prețul 50 fil. + 10 fil. porto.
- Nr. 9. Constantin Rădulescu, Culegeri științifice. Prețul 30 fil. + 5 fil. porto.

În editura comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane, în traducere românească, făcută de dl Teodor V. Păcățian, redactorul „Telegrafului Român“ a apărut:

Evangelia ca bază a vieții,

celebra lucrare a lui G. S. Petrow, în care carte sunt tratate cu multă putere de convingere temele următoare: *Principiile fundamentale ale civilizațiunii. Educarea voinței în spirit creștin. Degenerarea morală. Sublimitatea evangheliei. Împărăția lui Dumnezeu.*

Se află în depozit spre vânzare la Librăria arhidiecezană din Sibiu. Prețul unui exemplar e 1 cor. 50 fileri plus 5 fileri porto poștal.

Revanzătorilor li se dă 20% rabat.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană în Sibiu:

Constituția

bisericeii gr.-or. române din Ungaria și Transilvania

sau

Statutul organic

comentat și cu concluzele și normele referitoare întregit

de

Ioan A. de Preda,

advocat și fiscal al Consistorului arhidiecezan gr.-or. rom. din Sibiu.

Prețul 2 cor. + porto 20 fil.